

ZLOUPORABA PRAVA NA PODNOŠENJE ZAHTJEVA PRED EUROPSKIM SUDOM ZA LJUDSKA PRAVA

Pregledni znanstveni rad

UDK: 341.231.14(4)

342.722:347.933(4)

Primljeno: 30. srpnja 2024.

Iva Lukin*

U ovom radu autorica je analizirala zlouporabu prava na podnošenje zahtjeva kao jedan od razloga na temelju kojih Europski sud za ljudska prava može donijeti odluku o nedopuštenosti zahtjeva. Iako u Europskoj konvenciji za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda nije navedena definicija zlouporabe prava na podnošenje zahtjeva, iz dobro utvrđene sudske prakse jasno je da postoji nekoliko kategorija predmeta u kojima Europski sud za ljudska prava može proglasiti zahtjev nedopuštenim zbog predmetne zlouporabe. To su predmeti u kojima su podnositelji iznijeli netočne činjenice ili prikrili važne informacije s ciljem obmanjivanja suda; predmeti u kojima su podnositelji koristili neprimjereni izričaj, povrijedili načelo povjerljivosti u postupku sklapanja prijateljskog rješenja spora ili kontinuirano podnosili očito neosnovane zahtjeve koji su slični zahtjevu koji su prije podnijeli i koji je već proglašen nedopuštenim; kao i predmeti u kojima su podnositelji neopravdano naglašavali politički aspekt predmeta. U svrhu pisanja ovog rada autorica je proučavala domaću i stranu literaturu te pretraživala mrežnu bazu podataka Europskog suda za ljudska prava HUDOC. Prilikom pojašnjavanja svake od gore navedenih kategorija predmeta autorica je navela primjere sudske prakse Europskog suda za ljudska prava, uključujući i predmete protiv Republike Hrvatske. Autorica je prikazala i odstupanja od prvotno donesenih odluka o ovom pitanju te je upozorila na mogući daljnji smjer razvoja sudske prakse.

Ključne riječi: zlouporaba prava na podnošenje zahtjeva, dopuštenost zahtjeva, ljudska prava, Europski sud za ljudska prava, Europska konvencija za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda

1. UVOD

Europska konvencija za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda (dalje u tekstu: Konvencija) potpisana je u Rimu 4. studenoga 1950.¹ Stupila je na snagu 3. rujna 1953.² i ratificirale su je sve države članice Vijeća Europe.³ Donošenje Konvencije predstavljalo je

* Iva Lukin, mag. iur., LL. M., studentica Poslijediplomskog doktorskog studija iz kaznenopravnih znanosti, Sveučilište u Zagrebu, Pravni fakultet

¹ Vidi mrežnu stranicu Vijeća Europe: <https://www.coe.int/en/web/conventions/full-list?module=signatures-by-treaty&treatyenum=005> (2. 5. 2024.).

² Ibid.

³ Ibid.

odgovor na teške povrede ljudskih prava počinjene tijekom Drugog svjetskog rata⁴ i označava važnu prekretnicu u razvoju međunarodnog prava ljudskih prava.⁵ Stupanjem na snagu Konvencije suverene države prvi su put prihvatile obvezu osiguranja poštovanja ljudskih prava svih u okviru svoje nadležnosti i dopustile podnošenje zahtjeva (tužbi) koji mogu rezultirati donošenjem obvezujuće presude međunarodnog suda.⁶ To je predstavljalo važan odmak od prijašnjeg stava da je postupanje prema vlastitim državljanima regulirano domaćim pravom neke države i da pojedinci nemaju prava iz međunarodnog prava.⁷ Konvencija se smatra „prvim velikim aktom” Vijeća Europe,⁸ a sustav ljudskih prava koji je njome ustanovljen najstariji je i najučinkovitiji od svih koji trenutačno postoje.⁹

U odnosu na Republiku Hrvatsku Konvencija je stupila na snagu 5. studenoga 1997.¹⁰ Od navedenog datuma bilo koja fizička osoba, nevladina organizacija ili skupina pojedinaca može Europskom sudu za ljudska prava¹¹ (dalje u tekstu: Sud) podnijeti zahtjev protiv Republike Hrvatske ako smatra da mu je ona povrijedila prava priznata Konvencijom ili dodatnim protokolima.¹² Na temelju Ustava Republike Hrvatske Konvencija čini dio njezina unutarnjeg pravnog poretka, a po pravnoj je snazi iznad zakona.¹³ Konačne su presude Suda obvezujuće, stoga je Republika Hrvatska dužna izvršiti presude kojima je utvrđena povreda konvencijskih prava podnositelja.¹⁴

No da bi Sud imao mogućnost ispitati meritum predmeta spora, zahtjev podnositelja mora zadovoljavati uvjete propisane čl. 35. Konvencije.¹⁵ Iako se najčešće kao razlozi za odbačaj zahtjeva spominju neiscrpljivanje učinkovitih domaćih pravnih sredstava ili podnošenje zahtjeva izvan četveromjesečnog roka, da bi zahtjev bio proglašen dopuštenim, on, *inter alia*, ne smije predstavljati zlouporabu prava na podnošenje zahtjeva.

⁴ Buckley, C. M., Kamber, K., McCormick, P., *The European Convention on Human Rights, Principles and Law*, Council of Europe, Strasbourg, 2022, str. 13.

⁵ Harris, D. J., O’Boyle, M., Bates, E. P., Buckley, C. M., *Law of the European Convention on Human Rights*, Oxford University Press, New York, 2018, str. 35.

⁶ *Ibid.*

⁷ *Ibid.*

⁸ Šarin, D., *Konvencija za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda kroz odnos Europskog suda za ljudska prava i Ustavnog suda Republike Hrvatske na primjeru zaštite ljudskog prava na pristup sudu*, Pravni vjesnik, vol. 30, br. 3–4, Osijek, 2014, str. 78.

⁹ Buergenthal, T., Shelton, D., Steward, D.P., *Međunarodna ljudska prava*, Pravni fakultet Sveučilišta u Rijeci, Rijeka, 2011, str. 141.

¹⁰ Vidi mrežnu stranicu Vijeća Europe, *op. cit.* (bilj. 1).

¹¹ Stupanjem na snagu Protokola 11 uz Konvenciju prestala je s radom Europska komisija za ljudska prava te je za odlučivanje o pojedinačnim zahtjevima nadležan postao Europski sud za ljudska prava. Navedeni Protokol stupio je na snagu 1. studenoga 1998.

¹² Čl. 34. Konvencije.

¹³ U čl. 134. Ustava Republike Hrvatske propisano je da međunarodni ugovori koji su sklopljeni i potvrđeni u skladu s Ustavom i objavljeni, a koji su na snazi, čine dio unutarnjeg pravnog poretka Republike Hrvatske, a po pravnoj su snazi iznad zakona.

¹⁴ Čl. 46. st. 1. Konvencije.

¹⁵ Vidi čl. 35. Konvencije.

Postupak ispitivanja dopuštenosti zahtjeva odvija se na način da ga najprije razmatra sudac pojedinac, koji zahtjev može proglasiti nedopuštenim ako takvu odluku može donijeti bez daljnjeg razmatranja.¹⁶ Ako zahtjev ne proglasi nedopuštenim, proslijedit će ga odboru ili vijeću na daljnje razmatranje.¹⁷ Sud može odluku o nedopuštenosti donijeti u bilo kojem stadiju postupka.¹⁸ Čak i Veliko vijeće može razmotriti pitanje dopuštenosti i proglasiti nedopuštenim zahtjev o kojem je Vijeće prije meritorno odlučilo.¹⁹ Odluke o nedopuštenosti konačne su²⁰ i nakon njihova donošenja stranke ne mogu zahtijevati podnošenje slučaja Velikom vijeću.²¹ Odluke trebaju biti obrazložene,²² a za razliku od presuda, suci odlukama ne mogu dodati izdvojeno mišljenje.²³

Sud je suočen s velikim brojem podnesenih pojedinačnih zahtjeva. Prema statističkim podacima, na dan 31. prosinca 2023. u radu je imao 68 450 zahtjeva.²⁴ Velika većina zahtjeva odbačena je bez odlučivanja o meritumu zbog neispunjavanja jednog od kriterija dopuštenosti utvrđenih Konvencijom. Tako je 2023. od 38 260 riješenih zahtjeva njih 31 329 proglašeno nedopuštenim ili je brisano s liste slučajeva.²⁵ Statistički podaci koji se tiču Republike Hrvatske u skladu su s gore navedenim generalnim podacima. Tijekom 2023. Sud je od 751 riješenog zahtjeva u odnosu na Hrvatsku njih 705 proglasio nedopuštenima ili brisao s liste slučajeva, a o samo 46 zahtjeva meritorno je presudio.²⁶

Stoga je nužno provođenje edukacije o Konvenciji, sudskoj praksi Suda i uvjetima dopuštenosti kako bi se potencijalni podnositelji zahtjeva i njihovi punomoćnici upoznali s pravilima i standardima Suda i posljedično kako bi se omogućilo da zahtjevi podnositelja ne budu odbačeni zbog neispunjavanja formalnih uvjeta, već da se o njima donese meritorna odluka.

Predmet je ovog rada zlouporaba prava na podnošenje zahtjeva kao jedan od kriterija dopuštenosti zahtjeva pred Sudom, koji do sada nije bio detaljnije istražen u domaćoj literaturi. S obzirom na to da Konvencija ne sadrži definiciju zlouporabe prava na podnošenje zahtjeva, cilj provedenog istraživanja bilo je utvrditi kategorije predmeta koje sukladno praksi Suda predstavljaju takvu zlouporabu. Radi ostvarenja predmetnog cilja proučavala sam relevantnu domaću i stranu literaturu, međutim, istraživanje sam u najvećoj mjeri provela pretraživanjem službene baze podataka Suda HUDOC-a pomoću

¹⁶ Čl. 27. st. 1. Konvencije.

¹⁷ Čl. 27. st. 3. Konvencije.

¹⁸ Čl. 35. st. 4. Konvencije.

¹⁹ Schabas, W. A., *The European Convention on Human Rights, A commentary*, Oxford University Press, New York, 2017, str. 785.

²⁰ Čl. 27. st. 2. i čl. 28. st. 2. Konvencije.

²¹ Čl. 43. Konvencije.

²² Čl. 45. st. 1. Konvencije.

²³ Reid, K., *A Practitioner's Guide to the European Convention on Human Rights*, Sweet & Maxwell Ltd, London, 2008, str. 13.

²⁴ Vidi statističke podatke Suda dostupne na poveznici: <https://www.echr.coe.int/statistical-reports> (3. 5. 2024.).

²⁵ *Ibid.*

²⁶ Vidi profil Republike Hrvatske objavljen na poveznici: https://echr.coe.int/Documents/CP_Croatia_ENG.pdf (3. 5. 2024.).

ključnih riječi „zloupotroba prava na podnošenje zahtjeva”. Istraživanje je obuhvatilo presude i odluke Suda u odnosu na sve države članice Konvencije od njezina stupanja na snagu do trenutka pisanja rada. Provedenim istraživanjem utvrdila sam da postoji nekoliko kategorija predmeta koje, sukladno dobro utvrđenoj praksi Suda, predstavljaju predmetnu zloupotrobu, a koje sam, nakon uvodnih razmatranja, detaljno obradila i navela važnije odluke i/ili presude. U odnosu na Republiku Hrvatsku pretraživanje je rezultiralo pronalaskom pet predmeta, na koje sam se sve osvrnula u radu. Budući da je istraživanje uključilo presude i odluke koje je, uz Sud, donijela i Europska komisija za ljudska prava (dalje u tekstu: Komisija), u radu sam prikazala i odstupanja u praksi Suda od prvotno donesenih odluka Komisije. U zaključku sam ukratko iznijela rezultate istraživanja te prikazala mogući daljnji smjer razvoja sudske prakse.

2. ZLOUPOTROBA PRAVA NA PODNOŠENJE ZAHTEJVA

Pojam „zloupotrobe” u smislu čl. 35. st. 3. Konvencije označava svako ponašanje podnositelja zahtjeva koje je očito suprotno svrsi prava na podnošenje pojedinačnog zahtjeva propisanog Konvencijom i koje onemogućuje pravilno funkcioniranje Suda ili pravilno vođenje postupka pred njim.²⁷ Donošenje odluke o nedopuštenosti zahtjeva na temelju te osnove predstavlja „iznimnu procesnu mjeru”.²⁸ U slučaju dvojbe Sud može zahtjev proglasiti nedopuštenim kao očito neosnovan.²⁹

Pitanje zloupotrobe prava na podnošenje zahtjeva Sud najčešće ispituje pri odlučivanju o prigovoru tužene države. No čak i ako nema takva prigovora, Sud je o tom pitanju ovlašten donijeti odluku po službenoj dužnosti.³⁰ Njegovi su pravo i obveza nadzirati poštovanje procesnih obveza iz Konvencije i Poslovnika Suda uzimajući pritom u obzir sve relevantne informacije neovisno o tome jesu li mu ih dostavile same stranke ili su mu na drugi način učinjene dostupnima.³¹

Zloupotrobu prava na podnošenje zahtjeva treba razlikovati od zabrane zloupotrobe prava propisane čl. 17. Konvencije.³² Svrha je zabrane zloupotrobe prava onemogućiti skupinama ili pojedincima da iz Konvencije izvedu pravo uključivanja u bilo koju aktivnost ili poduzimanja bilo kakve radnje usmjerene na uništavanje prava i sloboda utvrđenih Konvencijom.³³ Taj institut predstavlja mehanizam za zaštitu pojedinačnih

²⁷ *S.A.S. protiv Francuske* [VV], br. 43835/11, 1. srpnja 2014., § 66.

²⁸ *Miroļubovs i drugi protiv Latvije*, br. 798/05, 15. rujna 2009., § 62.

²⁹ Muža, M., *Dopuštenost zahtjeva Europskom sudu za ljudska prava protiv Republike Hrvatske u kaznenim predmetima*, Hrvatski ljetopis za kaznene znanosti i praksu, vol. 26, br. 1, Zagreb, 2019, str. 133.

³⁰ *Shalyavski i drugi protiv Bugarske*, br. 67608/11, 15. lipnja 2017., § 43.; *Gevorgyan i drugi protiv Armenije* (odluka), br. 66535/10, 14. siječnja 2020., § 32., i *Posokhin protiv Rusije* (odluka), br. 55781/17, 10. studenoga 2021., § 9.

³¹ *Zarubica i drugi protiv Srbije* (odluka), br. 35044/07, 36983/06 i 36984/06, 26. svibnja 2015., § 30.

³² U čl. 17. Konvencije propisano je da se ništa u Konvenciji ne može tumačiti kao da uključuje za bilo koju državu, skupinu ili pojedinca neko pravo da se upusti u neku djelatnost ili da izvrši neki čin koji bi smjerali na uništenje prava ili sloboda priznatih u Konvenciji ili na njihovo ograničenje u većoj mjeri nego što se u njoj predviđa.

³³ *Lawless protiv Irske* (br. 3), br. 332/57, 1. srpnja 1961., § 7.

prava i demokratskih vrijednosti koje mogu biti ugrožene zlouporabom prava i sloboda iz Konvencije³⁴ i odnosi se na sprječavanje zlouporabe materijalnih prava.³⁵ S druge strane, Sud će proglasiti zahtjev nedopuštenim zbog zlouporabe prava na podnošenje zahtjeva ako je podnositelj nepravilno koristio svoja procesna prava pri podnošenju zahtjeva.³⁶

Iz prakse Suda razvidno je da je odluke o nedopuštenosti zahtjeva zbog zlouporabe prava na njegovo podnošenje donio u situacijama kad su podnositelj i/ili njegov punomoćnik³⁷:

- a) svjesno utemeljili zahtjev na netočnim činjenicama
- b) namjerno prikrili važne informacije i dokumente
- c) koristili osobito uznemirujući, prijeziran, prijeteći ili provokativan izričaj u svojoj komunikaciji sa Sudom
- d) namjerno povrijedili obvezu čuvanja povjerljivosti postupka za postizanje prijateljskog rješenja
- e) kontinuirano podnosili očito neosnovane zahtjeve koji su slični zahtjevu koji su prije podnijeli i koji je proglašen nedopuštenim te
- f) neopravdano naglašavali politički aspekt predmeta.

Takvu odluku Sud može donijeti i zbog neodgovornog i neprofesionalnog ponašanja punomoćnika podnositelja zahtjeva.

a) Iznošenje netočnih činjenica

Pravilom 47. stavkom 7. Poslovnika Suda³⁸ propisano je da je podnositelj, *inter alia*, obavezan obavijestiti Sud o svim okolnostima relevantnim za zahtjev. Ako se podnositelj ne pridržava navedenog pravila, Sud može njegov zahtjev proglasiti nedopuštenim zbog zlouporabe prava na podnošenje zahtjeva. No da bi donio takvu odluku, Sud mora utvrditi da je podnositelj svjesno utemeljio svoj zahtjev na netočnim činjenicama i lažnim izjavama i da mu je cilj bio obmanuti ga.³⁹ Namjera podnositelja da postigne navedeni cilj mora uvijek biti utvrđena s dovoljnom sigurnošću.⁴⁰ Sud je utvrdio postojanje takve namjere u predmetu *Drijfhout protiv Nizozemske*, u kojem se podnositeljica zahtjeva lažno predstavila i odbila otkriti svoj pravi identitet.⁴¹ Istu odluku Sud je donio i u predmetu *F.*

³⁴ Tomić, I., *Zlouporaba prava u teoriji prava i praksi Europskog suda za ljudska prava*, Zbornik radova Pravnog fakulteta Sveučilišta u Mostaru, br. XXX, Mostar, 2022, str. 53.

³⁵ Rainey, B., McCormick, P., Ovey, C., *The European Convention on Human Rights*, Oxford University Press, New York, 2021, str. 41.

³⁶ *Ibid.*

³⁷ *S.A.S. protiv Francuske*, op. cit. (bilj. 27), § 67.

³⁸ Vidi Poslovnik Suda objavljen na mrežnoj stranici Suda: <https://www.echr.coe.int/rules-of-court> (7. 5. 2024.).

³⁹ *Asenov i drugi protiv Bugarske* (odluka), br. 24760/94, 27. lipnja 1996.

⁴⁰ *Gross protiv Švicarske* [VV], br. 67810/10, 30. rujna 2014., § 28.

⁴¹ *Drijfhout protiv Nizozemske* (odluka), br. 51721/09, 22. veljače 2011., §§ 28.–30.

A. protiv Cipra, u kojem je utvrdio da je podnositelj u zahtjevu naveo lažno ime te neistinito prikazao da je osoba bez državljanstva.⁴²

Osim u predmetima u kojima su podnositelji koristili lažni identitet, Sud je utvrdio da je do zloupotrebe prava na podnošenje zahtjeva došlo i u predmetima u kojima su podnositelji dostavili krivotvorene dokumente. Tako je u predmetu *Jian protiv Rumunjske* podnositelj u prilog svojoj tvrdnji o pretrpljenom zlostavljanju dostavio krivotvorenu liječničku potvrdu.⁴³ U predmetu *Bolshakov i Gilani protiv Rusije* podnositelji su krivotvorili poštanski žig na omotnici pošiljke kako bi lažno prikazali da su zahtjev Sudu podnijeli u šestomjesečnom roku,⁴⁴ a u predmetu *Sevruk protiv Ukrajine* punomoćnica podnositeljice Sudu je dostavila punomoć s krivotvorenim potpisom preminule podnositeljice.⁴⁵

Međutim, dostavljanje krivotvorene dokumentacije ne znači automatski i donošenje odluke o nedopuštenosti zahtjeva zbog zloupotrebe prava na njegovo podnošenje. Naime, iako je Sud u predmetu *Miszczyński protiv Poljske* utvrdio da mu je podnositelj određene dokumente dostavio u izmijenjenom, a ne u izvornom obliku, zaključio je da u konkretnu slučaju nije došlo do zloupotrebe jer podnositelj nije pokušao prevariti Sud koristeći te dokumente u prilog svojim navodima iz zahtjeva.⁴⁶

Prilikom donošenja odluke temelji li se zahtjev na netočnim činjenicama Sud uzima u obzir okolnosti svakog pojedinog predmeta. Primjerice, u predmetu *Nold protiv Njemačke* Sud je naveo da ne smatra da se zahtjev podnositelja temelji na neistinitim činjenicama jer se podnositeljeva tvrdnja da je prekomjerno trajanje parničnog postupka dovelo do gubitka njihovih potraživanja ne odnosi na činjenice, već na pravnu ocjenu merituma spora.⁴⁷ Nadalje, u predmetu *Varbanov protiv Bugarske* Sud je izričito naveo da su podnositeljevi prigovori o povredama prava iz Konvencije utemeljeni na stvarnim, a ne neistinitim činjenicama, ističući da neke od njih ni sama tužena država nije osporila.⁴⁸

Čak i kad utvrdi da su podnositelj i njegov punomoćnik uistinu iznijeli lažne informacije, Sud neće nužno donijeti odluku o nedopuštenosti zahtjeva zbog zloupotrebe prava na podnošenje zahtjeva. U predmetu *Podeschi protiv San Marina* Sud je ocijenio žalosnim ponašanje podnositelja zahtjeva i njegova punomoćnika, koji su pri javnom istupu u medijima naveli da je zahtjev podnositelja proglašen dopuštenim, iako je u toj fazi postupka podnositelj tek bio obaviješten da je povodom njegova zahtjeva formiran spis.⁴⁹ Međutim, nije se upustio u nagađanje o razlozima takva postupanja te je dopustio

⁴² *F. A. protiv Cipra* (odluka), br. 41816/10, 25. ožujka 2014., §§ 43.–44.

⁴³ *Jian protiv Rumunjske* (odluka), br. 46640/99, 30. ožujka 2004.

⁴⁴ *Bolshakov i Gilani protiv Rusije* (odluka), br. 25723/20 i dr., 9. veljače 2021.

⁴⁵ *Sevruk protiv Ukrajine* (odluka), br. 2714/11, 16. lipnja 2020.

⁴⁶ *Miszczyński protiv Poljske* (odluka), br. 23672/07, 8. veljače 2011.

⁴⁷ *Nold protiv Njemačke*, br. 27250/02, 29. lipnja 2006., § 87.

⁴⁸ *Varbanov protiv Bugarske*, br. 31365/96, 5. listopada 2000., § 36.

⁴⁹ *Podeschi protiv San Marina*, br. 66357/14, 13. travnja 2017., §§ 83., 88.

mogućnost da ono proizlazi iz neiskustva podnositelja zahtjeva ili njegovih punomoćnika u postupanju pred Sudom.⁵⁰

Sud je prigovor tužene države o zlouporabi prava na podnošenje zahtjeva zbog iznošenja netočnih činjenica ispitao i u trima predmetima protiv Hrvatske. U predmetu *S. L. i J. L. protiv Hrvatske* podnositeljice su upozoravale na povredu prava na mirno uživanje vlasništva zbog navodno nezakonito sklopljena ugovora o zamjeni nekretnina.⁵¹ Očitujući se o dopuštenosti njihova zahtjeva, tužena država prigovorila je da su podnositeljice zlorabile predmetno pravo jer su u zahtjevu navele netočnu površinu zamijenjene nekretnine (174 m² umjesto 87 m²) te su propustile navesti da su primile dodatnu uplatu na ime ulaganja njihovih roditelja u tu nekretninu.⁵² Ispitujući prigovor tužene države, a nakon pojašnjenja podnositeljica da se u zahtjevu navedena površina odnosi na ukupnu površinu kuće, a ne na njezin tlocrt, Sud je utvrdio da mu podnositeljice nisu namjerno predočile lažne činjenice, posebno uzimajući u obzir da su sve informacije relevantne za donošenje odluke jasno proizlazile iz dokumentacije koja mu je bila dostupna.⁵³ U predmetu *Udovičić protiv Hrvatske* podnositeljica je prigovorila da nadležna tijela nisu adekvatno reagirala na njezine navode o uznemiravanju bukom iz bara koji se nalazi u njezinoj kući.⁵⁴ Iako je tužena država upozoravala na zlouporabu navodeći da je podnositeljica Sudu dostavila dokumente koji se odnose na postupke koje je pokrenuo njezin suprug, a ne ona, te dokumente koji nemaju veze s predmetom spora, Sud je utvrdio da dostavljanjem cjelokupne dokumentacije relevantne za odlučivanje podnositeljica nije zlorabila svoje pravo na podnošenje zahtjeva.⁵⁵ Ujedno je naveo da ne smatra da mu je podnositeljica namjerno uskratila informaciju o zatvaranju trgovine koja se također nalazila u istoj kući s obzirom na to da je ta informacija bila očita iz dokumentacije koja mu je bila dostupna.⁵⁶ Nadalje, u predmetu *Hoti protiv Hrvatske* tužena je država tvrdila da je podnositelj, koji je u zahtjevu upozoravao na nesigurnost svojeg statusa boravka u Hrvatskoj, zlorabio svoje pravo na podnošenje zahtjeva jer je Sudu neistinito predočio da je prije 1989. imao državljanstvo SFRJ-a, da je imao prebivalište u tadašnjoj Socijalističkoj Republici Hrvatskoj i da je brisan iz registra prebivališta u Hrvatskoj.⁵⁷ Sud je utvrdio da se s obzirom na složenost problematike državljanstva podnositelja zahtjeva te s obzirom na objašnjenja koja je dao u odnosu na svoje državljanstvo i boravak u SFRJ-u ne može smatrati da ga je podnositelj pokušao namjerno zavarati iznošenjem netočnih činjenica.⁵⁸

⁵⁰ *Ibid.*, § 88.

⁵¹ *S. L. i J. L. protiv Hrvatske*, br. 13712/11, 7. svibnja 2015., § 45.

⁵² *Ibid.* § 46.

⁵³ *Ibid.* §§ 47., 49.

⁵⁴ *Udovičić protiv Hrvatske*, br. 27310/09, 24. travnja 2014., § 115.

⁵⁵ *Ibid.* §§ 122., 125.

⁵⁶ *Ibid.* § 125.

⁵⁷ *Hoti protiv Hrvatske*, br. 63311/14, 26. travnja 2018., §§ 75., 89.

⁵⁸ *Ibid.* §§ 90., 93.–94.

b) Prikrivanje važnih informacija

Zloupotrebno pravo na podnošenje zahtjeva može se počiniti i propustom. Iz prakse Suda razvidno je da je odluke o nedopuštenosti donosio u slučajevima kad podnositelj pri podnošenju zahtjeva nije obavijestio Sud o činjenici koja je bitna za ispitivanje predmeta te u slučajevima kad je tijekom postupka pred Sudom došlo do značajnog novog razvoja događaja, ali podnositelj o njima nije obavijestio Sud.⁵⁹

Da bi gore opisano postupanje predstavljalo zloupotrebu prava na podnošenje zahtjeva, nepotpune i stoga obmanjujuće informacije moraju se odnositi na „samu srž predmeta” i treba biti riječ o situaciji u kojoj podnositelj nije pružio dostatno objašnjenje za propust da se takve informacije dostave.⁶⁰ Nadalje, takav propust treba biti počinjen s namjerom zavaravanja Suda, koja mora biti utvrđena s dovoljnom sigurnošću.⁶¹

Sud je utvrdio da je zahtjev nedopušten u predmetu *Posokhin protiv Rusije*, u kojem je podnositelj prigovorio prekomjernom trajanju istražnog zatvora, no nije obavijestio Sud da je već u vrijeme podnošenja zahtjeva istražni zatvor protiv njega bio ukinut.⁶² Sud je isto utvrdio i u predmetu *Stojnić protiv Bosne i Hercegovine*, u kojem je podnositelj upozoravao na nemogućnost povrata posjeda svojeg prijeratnog vojnog stana prikrivajući činjenicu da je gotovo dvije godine prije podnošenja zahtjeva primio naknadu za taj stan,⁶³ te u predmetu *Karašin protiv Bosne i Hercegovine*, u kojem je podnositelj prigovorio zbog neizvršavanja pravomoćne presude ne obavijestivši Sud da je prije pravomoćnosti te presude s poslodavcem sklopio nagodbu i da je u tijeku obustavljanje postupka izvršenja presude.⁶⁴

Nadalje, Sud je zaključio da je podnositeljčino ponašanje bilo suprotno svrsi prava na podnošenje pojedinačnog zahtjeva u predmetu *Gross protiv Švicarske*, u kojem je podnositeljica prigovorila da joj je povrijeđeno pravo da odluči kako će i kada okončati svoj život, a namjerno je prešućena činjenica njezine smrti, koja je nastupila tijekom postupka.⁶⁵ Isto je zaključio i u predmetu *Bekauri protiv Gruzije*, u kojem je podnositelj prigovarao da je način izvršavanja doživotne kazne zatvora nespojiv s čl. 3. Konvencije, a propustio je obavijestiti Sud da je nakon podnošenja zahtjeva donesena odluka o zamjeni njegove doživotne kazne kaznom zatvora u trajanju od šesnaest godina,⁶⁶ te u predmetu *Komatinović protiv Srbije*, u kojem je podnositelj ustrajao u navodu da mu je povrijeđeno pravo na pristup sudu zbog pogrešne odluke Ustavnog suda kojom je utvrđeno da je

⁵⁹ *Puusep protiv Estonije* (odluka), br. 67648/10, 7. siječnja 2014., § 32.

⁶⁰ *Gross protiv Švicarske*, op. cit. (bilj. 40).

⁶¹ *Zličić protiv Srbije*, br. 73313/17 i 20143/19, 26. siječnja 2021., § 55.

⁶² *Posokhin protiv Rusije*, op. cit. (bilj. 30), §§ 13.–14.

⁶³ *Stojnić protiv Bosne i Hercegovine* (odluka), br. 24652/09, 6. studenoga 2015., § 22.

⁶⁴ *Karašin protiv Bosne i Hercegovine* (odluka), br. 7416/15, 25. rujna 2018., §§ 8.–9., 18., 20.

⁶⁵ *Gross protiv Švicarske*, op. cit. (bilj. 40), § 3., 36.

⁶⁶ *Bekauri protiv Gruzije*, br. 14102/02, 10. travnja 2012., §§ 18., 25.

njegova ustavna tužba podnesena nepravovremeno, iako je taj sud nakon podnošenja zahtjeva ponovno ispitao njegovu ustavnu tužbu i donio meritornu odluku.⁶⁷

Najveći broj odluka u kojima je Sud utvrdio zlouporabu prava na podnošenje zahtjeva zbog prikrivanja važnih informacija odnosi se na predmete u kojima su podnositelji, *inter alia*, prigovarali povredi prava na mirno uživanje vlasništva zbog nemogućnosti izvršenja presuda donesenih u njihovu korist, a nisu obavijestili Sud da im je dug utvrđen u tim presudama u međuvremenu u cijelosti podmiren.⁶⁸

Za razliku od prije navedenih predmeta, u kojima je utvrdio da su se obmanjujuće informacije odnosile na „samu srž predmeta”, u predmetima *Shalyavski i drugi protiv Bugarske* i *Bulea protiv Rumunjske* Sud je zauzeo drukčiji stav. Tako je u predmetu *Shalyavski i drugi*, u kojem je prvi podnositelj u prilog svojim navodima o nečovječnom i ponižavajućem postupanju dostavio izjavu koju ju napisala A. Z. ne navodeći da je A. Z. njegova sestra i da ona nije bila ovlaštena za obavljanje liječničke prakse, Sud zaključio da podnositeljevo postupanje ne predstavlja zlouporabu prava na podnošenje zahtjeva jer je podnositelj dostavio i druge dokaze kojima je potkrijepio svoje navode, uključujući i izjave medicinskog osoblja i drugih podnositelja zahtjeva.⁶⁹ Isti je zaključak Sud donio u predmetu *Bulea*, u kojem je utvrdio da podnositeljev propust da obavijesti taj sud da više nije u zatvoru nije utjecao na srž njegova prigovora na temelju čl. 3. Konvencije jer se prigovor odnosio na uvjete njegova boravka u zatvoru.⁷⁰

Osim što provjerava jesu li prikrivene važne informacije koje se odnose na „samu srž predmeta”, Sud ispituje i je li podnositelj ponudio objašnjenje za svoju odluku da ga ne obavijesti o tim činjenicama. U predmetu *Pirtskhalaishvili protiv Gruzije* Sud je zaključio da podnositeljevi zdravstveni problemi i kasne godine ne predstavljaju valjanu ispriku za njegov propust da obavijesti taj sud o isplatama koje je primio s obzirom na važnost te informacije za pravilno odlučivanje o predmetu.⁷¹

c) Korištenje neprimjerena izričaja

Zahtjev može biti proglašen nedopuštenim zbog zlouporabe prava na njegovo podnošenje i kad je podnositelj u podnescima upućenima Sudu koristio neprimjeren (uvredljiv, provokativan ili prijeteći) izričaj. Takav stav zauzela je već Komisija tijekom 1960-ih

⁶⁷ *Komatinović protiv Srbije* (odluka), br. 75381/10, 29. siječnja 2013.

⁶⁸ *Lozinschi i Rujavnița protiv Moldavije* (odluka), br. 33052/05 i 31504/05, 4. studenoga 2008., *Khvichia i drugi protiv Gruzije* (odluka), br. 26446/06, 23. lipnja 2009., *Diakonidze protiv Gruzije* (odluka), br. 33201/07, 19. rujna 2017., § 14., *Veselinović protiv Srbije* (odluka), br. 15767/12, 7. srpnja 2015., i *Kolčić protiv Srbije* (odluka), br. 18545/10, 7. srpnja 2015.

⁶⁹ *Shalyavski i drugi protiv Bugarske*, br. 67608/11, 15. lipnja 2017., § 45.

⁷⁰ *Bulea protiv Rumunjske*, br. 27804/2010, 3. prosinca 2013., § 37.

⁷¹ *Pirtskhalaishvili protiv Gruzije* (odluka), br. 44328/05, 29. travnja 2010.

godina u predmetima *X protiv Njemačke*⁷² i *X i Y protiv Njemačke*⁷³, a njezinu praksu nastavio je slijediti Sud.

Važno je napomenuti da neće svaki neprimjereni govor predstavljati zloupotrebu prava na podnošenje zahtjeva. Da bi se zahtjev odbacio na temelju te osnove, navodi podnositelja trebaju biti uvredljivi, prijeteci, oštri ili sarkastični do razine koja prelazi granice normalne i legitimne kritike te predstavljati nepoštovanje Suda.⁷⁴ Pritom nije bitno je li takav govor usmjeren protiv tužene države, njezina zastupnika, nadležnih tijela tužene države, Suda, njegovih sudaca ili članova tajništva.⁷⁵

Primjerice, Sud je odbacio zahtjev zbog zloupotrebe prava na njegovo podnošenje u predmetu *Hațegan protiv Rumunjske*, u kojem je podnositelj u većini dopisa koje je upućivao Sudu koristio uvredljiv jezik i iznosio ozbiljne optužbe protiv državnih dužnosnika i službenika tužene države nazivajući ih „komunistima“, „mafijašima“, „teroristima, krvnicima, ubojicama i supočiniteljima zlostavljanja“.⁷⁶ Na isti način Sud je postupio u predmetu *Stamoulakatos protiv Ujedinjene Kraljevine*, u kojem je podnositelj iznio niz navoda o navodno nezakonitim postupcima Vlade tužene države i njezina zastupnika služeći se pritom uvredljivim i pogrdnim jezikom.⁷⁷

Nadalje, u predmetu *Řehák protiv Češke Republike* podnositelj je Sudu poslao niz pisama u kojima je iznosio neutemeljene optužbe o integritetu pojedinih sudaca i članova tajništva Suda, upozoravao na njihovu pristranost i optuživao ih za počinjenje teških političkih kaznenih djela.⁷⁸ U odluci o nedopuštenosti Sud je naveo da je podnositelj dokazao svoju odlučnost da ukalja ugled Suda, njegovih članova i osoblja te je zaključio da podnositeljevi navodi prelaze granice normalne kritike i predstavljaju nepoštovanje Suda.⁷⁹ Istu odluku Sud je donio i u predmetu *Duringer i drugi i Grunge protiv Francuske*, u kojem su podnositelji također u brojnim podnescima iznosili ozbiljne optužbe protiv sudaca i članova tajništva Suda,⁸⁰ kao i u predmetu *Apinis protiv Latvije*, u kojem je podnositelj upućivao prijetnje zaposlenicima Suda.⁸¹

Za razliku od prethodno navedenih primjera, Sud je zauzeo stav da podnositeljevi navodi da tužena država „iznosi lažne tvrdnje“, „daje zapanjujuće neodgovorne izjave“, postupa „s neprimjerenom žurbom“ i izdaje naloge na temelju „neutemeljenih optužbi“ predstavljaju vrijednosne sudove, a ne uvredljive i provokativne izjave koje se mogu

⁷² *X protiv Njemačke* (odluka), br. 2724/66, 10. veljače 1967.

⁷³ *X i Y protiv Njemačke* (odluka), br. 2625/65, 30. rujna 1968.

⁷⁴ *Di Salvo protiv Italije* (odluka), br. 16098/05, 11. siječnja 2007.; *Miroļubovs i drugi protiv Latvije*, op. cit. (bilj. 28), § 64.; *Apinis protiv Latvije* (odluka), br. 46549/06, 20. rujna 2011., § 16.

⁷⁵ *Apinis protiv Latvije*, op. cit. (bilj. 74), § 15.

⁷⁶ *Hațegan protiv Rumunjske* (odluka), br. 24159/03, 17. travnja 2012., §§ 14., 32.

⁷⁷ *Stamoulakatos protiv Ujedinjene Kraljevine* (odluka), br. 27567/95, 9. travnja 1997.

⁷⁸ *Řehák protiv Češke Republike* (odluka), br. 67208/01, 18. svibnja 2004.

⁷⁹ *Ibid.*

⁸⁰ *Duringer i drugi i Grunge protiv Francuske* (odluka), br. 61164/00 18589/02, 4. veljače 2003.

⁸¹ *Apinis protiv Latvije*, op. cit. (bilj. 74), § 14.

okarakterizirati kao zlouporaba prava na podnošenje zahtjeva.⁸² Zaključak da izneseni navodi nisu prešli primjenjiv stupanj tolerancije Sud je donio i u predmetu *Gherardi Martiri protiv San Marina*, u kojem je podnositelj naveo da je zastupnik tužene države „zlorabio postupak”,⁸³ te u predmetima u kojima su navodi podnositelja bili napisani u polemičkom tonu i oštri.⁸⁴

No čak i u slučaju kad je podnositelj upotrebljavao uvredljiv izričaj koji bi mogao predstavljati zlouporabu prava na podnošenje zahtjeva, ako ga nakon upozorenja prestane koristiti,⁸⁵ povuče svoje navode⁸⁶ ili se ispriča,⁸⁷ Sud neće njegov zahtjev odbaciti kao nedopušten.

d) Povreda načela povjerljivosti u postupku prijateljskog rješenja spora

Sud može odluku o nedopuštenosti zahtjeva donijeti i u slučaju kad je podnositelj namjerno povrijedio obvezu čuvanja povjerljivosti pregovora o postizanju prijateljskog rješenja spora. Naime, u čl. 39. st. 2. Konvencije propisano je da je postupak postizanja prijateljskog rješenja povjerljiv. Nadalje, u pravilu 62. st. 2. Poslovnika Suda navodi se da su pregovori o prijateljskom rješenju tajni te da se stranke u postupku ne mogu pozivati ili oslanjati na pisanu ili usmenu komunikaciju ni na ikakvu ponudu ili ustupak učinjen u okviru pokušaja postizanja prijateljskog rješenja.⁸⁸ Prema navedenim odredbama strankama je zabranjeno otkrivanje informacija koje se tiču pregovora o prijateljskom rješenju spora putem medija u priopćenju dostupnom velikom broju ljudi ili na bilo koji drugi način.⁸⁹

Pravilo o povjerljivosti prijateljskog rješenja spora apsolutno je i ne dopušta se pojedinačna procjena o tome koliko detalja iz postupka za postizanje prijateljskog rješenja može biti otkriveno.⁹⁰ Njegova je svrha olakšavanje postizanja prijateljskog rješenja, uz osiguravanje da informacije dostavljene tijekom pregovora ne budu otkrivene i javno objavljene te da stranka i Sud budu zaštićeni od mogućeg pritiska.⁹¹ Osim toga, ono štiti Sud i njegovu vlastitu nepristranost osiguravajući da sadržaj pregovora ne utječe na ishod postupka ako pregovori budu neuspješni.⁹²

Kako bi Sud donio odluku o nedopuštenosti zahtjeva, otkrivanje povjerljivih informacija mora biti počinjeno s namjerom, a odgovornost podnositelja zahtjeva za otkrivanje mora

⁸² *Aleksanyan protiv Rusije*, br. 46468/06, 22. prosinca 2008., §§ 116., 118.

⁸³ *Gherardi Martiri protiv San Marina*, br. 35511/20, 15. prosinca 2022., § 84.

⁸⁴ *Kolosovskiy protiv Latvije* (odluka), br. 50183/99, 29. siječnja 2004., *Khachaturov protiv Armenije*, br. 59687/17, 24. lipnja 2021., § 74.

⁸⁵ *Manoussos protiv Češke Republike i Njemačke* (odluka), br. 46468/99, 9. srpnja 2002.

⁸⁶ *Stamoulakatos protiv Grčke* (odluka), br. 32857/96, 3. prosinca 1997.

⁸⁷ *Chernitsyn protiv Rusije*, br. 5964/02, 6. travnja 2006., § 27.

⁸⁸ Odredbe čl. 39. st. 2. Konvencije i pravila 62. st. 2. Poslovnika Suda predstavljaju iznimku od općeg pravila javnosti dokumenata iz čl. 40. st. 2. Konvencije i pravila 33. st. 1. Poslovnika Suda.

⁸⁹ *Ausad Valimised Mtü protiv Estonije* (odluka), br. 40631/14, 27. rujna 2016., § 19.

⁹⁰ *Baucal-Đorđević i Đorđević protiv Srbije* (odluka), br. 38540/07, 2. srpnja 2013., § 27.

⁹¹ *Esferkhanov i drugi protiv Rusije*, br. 18496/16, 61249/16 i 61253/16, 25. srpnja 2017., § 23.

⁹² *Gherardi Martiri protiv San Marina*, op. cit. (bilj. 83), § 78.

biti utvrđena s dovoljnom sigurnošću.⁹³ Puka sumnja nije dovoljna da se utvrdi da zahtjev predstavlja zlouporabu prava na podnošenje zahtjeva u smislu čl. 35. st. 3. Konvencije.⁹⁴

Sud je prvi put razmatrao to pitanje tijekom 2005. u predmetu *Popov protiv Moldavije* (br. 1).⁹⁵ U razdoblju koje je uslijedilo kršenje pravila o povjerljivosti ustalilo se kao jedan od razloga za proglašenje zahtjeva nedopuštenim zbog zlouporabe prava na njegovo podnošenje. Upravo je takvu odluku Sud donio u predmetu *Hadrabová i drugi protiv Češke Republike*, u kojem su podnositelji u dopisima upućenima Ministarstvu pravosuđa tužene države izričito upozorili na prijedloge prijateljskog rješenja koje je formuliralo tajništvo Suda.⁹⁶

Osim u slučaju kada su, kao u gore navedenu predmetu, podatke iz postupka prijateljskog rješenja spora otkrili domaćim tijelima, Sud može zahtjev proglasiti nedopuštenim i kad su podnositelji takve podatke javno iznijeli u medijima. Jedan je od primjera takvih predmeta *Baucal-Đorđević i Đorđević protiv Srbije*, u kojem su podnositelji, javno raspravljajući o prijedlozima tajništva za postizanje prijateljskog rješenja spora, medijima otkrili visinu ponuđene naknade.⁹⁷

Iz dobro utvrđene sudske prakse⁹⁸ proizlazi da pri donošenju odluke predstavlja li kršenje pravila o povjerljivosti postupka za postizanje prijateljskog rješenja spora zlouporabu prava na podnošenje zahtjeva Sud ispituje sljedeće:

- Je li podnositelj i/ili njegov punomoćnik javno iznio detalje prijedloga za postizanje prijateljskog rješenja spora koji je sastavilo tajništvo Suda?
- Je li podnositelj bio obaviješten da su pregovori o postizanju prijateljskog rješenja strogo povjerljive naravi?
- Je li se podnositelj pridržavao pravila o povjerljivosti postupka za postizanje prijateljskog rješenja spora?
- Je li podnositelj ponudio uvjerljive razloge zašto se propustio pridržavati pravila o povjerljivosti postupka?

Navod da su podnositelji prekršili predmetno pravilo o povjerljivosti postupka da bi opovrgnuli glasine o prijedlogu za prijateljsko rješenje spora⁹⁹ te navod da je novinar

⁹³ *Arsovski protiv Bivše Jugoslavenske Republike Makedonije*, br. 30206/06, 15. siječnja 2013., § 40.

⁹⁴ *Barreau i drugi protiv Francuske* (odluka), br. 24697/09, 13. prosinca 2011.

⁹⁵ Harris, D. J., O'Boyle, M., Bates, E. P., Buckley, C. M., 2018, *op. cit.* (bilj. 5), str. 76.

⁹⁶ *Hadrabová i drugi protiv Češke Republike* (odluka), br. 42165/02 i 466/03, 25. rujna 2007.

⁹⁷ *Baucal-Đorđević i Đorđević protiv Srbije*, *op. cit.* (bilj. 90), § 28.

⁹⁸ *Benjocki i drugi protiv Srbije* (odluka), br. 5958/07, 6561/07, 8093/07 i 9162/07, 15. prosinca 2009., *Mandil protiv Francuske* (odluka), br. 67037/09, 13. prosinca 2011., *Gorgadze protiv Gruzije* (odluka), br. 57990/10, 2. rujna 2014., §§ 20.–22., *Tsonev protiv Bugarske* (odluka), br. 44885/10, 8. prosinca 2015., §§ 27.–29., *Ausad Valimised Mtü protiv Estonije*, *op. cit.* (bilj. 89), §§ 20.–22.

⁹⁹ *Abbasov i drugi protiv Azerbajdžana* (odluka), br. 36609/08, 28. svibnja 2013., § 34.

pogrešno protumačio izjavu punomoćnika podnositelja (iako ispravak navodno netočnog navoda nikad nije zatražen)¹⁰⁰ Sud je smatrao neprihvatljivim.

Sud je u više navrata naglasio da je njegovoj diskrecijskoj ocjeni prepuštena odluka predstavlja li otkrivanje pojedinih informacija iz pregovora o postizanju prijateljskog rješenja spora povredu povjerljivosti tog postupka, čiji rezultat može biti proglašenje zahtjeva nedopuštenim zbog zlouporabe prava na podnošenje zahtjeva.¹⁰¹ Dakle, iznošenje informacija iz postupka za postizanje prijateljskog rješenja spora neće automatski predstavljati zlouporabu prava na podnošenje zahtjeva. U predmetu *Stoilkovska protiv Bivše Jugoslavenske Republike Makedonije* Sud je zahtjev proglasio dopuštenim s obzirom na to da je utvrdio da podnositeljica nije javno objavila informacije o prijateljskom rješenju spora, već je na njih upozorila u podnesku koji je uputila Sudu.¹⁰²

Iz sudske prakse nadalje proizlazi da će Sud odbiti prigovor tužene države da je podnositeljev zahtjev nedopušten zbog zlouporabe prava na podnošenje zahtjeva iako su informacije o prijateljskom rješenju spora objavljene u medijima ako nije bilo dokaza da su ih otkrili podnositelji zahtjeva ili njihov punomoćnik.¹⁰³ Na opisani način Sud je postupio u predmetu *Arsovski protiv Bivše Jugoslavenske Republike Makedonije*, u kojem je utvrdio da u spornom članku nisu citirani podnositelji zahtjeva ili njihov punomoćnik niti je navedeno da su relevantne informacije dobivene od bilo kojeg od njih.¹⁰⁴ Presudu u navedenu predmetu Sud je donio pozivom na predmet *Miroļubovs i drugi protiv Latvije*, u kojem navod tužene države da su podnositelji odgovorni za otkrivanje sadržaja povjerljivih dokumenata također nije bio potkrijepljen dokazima.¹⁰⁵

Zlouporabu prava na podnošenje zahtjeva neće predstavljati ni svako javno iznošenje informacija iz podnesaka Suda. Neće biti riječ o zlouporabi ako su punomoćnici podnositelja zahtjeva u medijima raspravljali o sadržaju pitanja koje je Sud postavio strankama¹⁰⁶ niti ako su u svojim izjavama komentirali sudsku praksu koja je navedena u pitanjima.¹⁰⁷ U predmetu *Melia protiv Gruzije* Sud je naveo da je pri javnom istupu podnositeljeva punomoćnika riječ bila isključivo o izražavanju njegova profesionalnog mišljenja o predmetu postupka zbog medijskog interesa za taj predmet te je zahtjev proglasio dopuštenim.¹⁰⁸

¹⁰⁰ *Zarubica i drugi protiv Srbije*, op. cit. (bilj. 31), § 31.

¹⁰¹ *Heldenburg protiv Češke Republike*, br. 65546/09, 9. veljače 2017., § 26.

¹⁰² *Stoilkovska protiv Bivše Jugoslavenske Republike Makedonije*, br. 29784/07, 18. srpnja 2013., § 31.

¹⁰³ *Arsovski protiv Bivše Jugoslavenske Republike Makedonije*, op. cit. (bilj. 93), § 41.

¹⁰⁴ *Ibid.*

¹⁰⁵ *Miroļubovs i drugi protiv Latvije*, op. cit. (bilj. 28), § 69.

¹⁰⁶ Pitanja Suda javno su objavljena na mrežnoj stranici HUDOC-a, službene baze podataka Suda.

¹⁰⁷ *Melia protiv Gruzije*, br. 13668/21, 7. rujna 2023., § 84.

¹⁰⁸ *Ibid.*

Nadalje, javno otkrivanje uvjeta podnošenja jednostrane izjave kojom tužena država priznaje povredu prava iz Konvencije¹⁰⁹ također neće predstavljati zloupotrebu prava na podnošenje zahtjeva niti je to razlog za brisanje zahtjeva s liste slučajeva Suda.¹¹⁰

Pitanje povrede pravila o povjerljivosti postupka za postizanje prijateljskog rješenja spora Sud je razmatrao i u dvama predmetima protiv Hrvatske. U predmetu *Glavaš protiv Hrvatske* Sud je donio odluku o nedopuštenosti jer je utvrdio da je podnositelj zahtjeva tijekom kampanje za parlamentarne izbore namjerno otkrio sadržaj pregovora o prijateljskom rješenju, uključujući i točan iznos predložene naknade, koji su sljedećeg dana objavile troje dnevne novine.¹¹¹ Nadalje, u predmetu *Balenović protiv Hrvatske* Sud je ocijenio nevjerodostojnom podnositeljčinu tvrdnju da su sredstva javnog priopćavanja informacije o sadržaju prijedloga za postizanje prijateljskog rješenja s tuženom državom dobila prije nego što su se njoj obratila.¹¹² Sud je utvrdio da je upravo podnositeljica javno objavila predmetne informacije premda je iz obavijesne bilješke koju joj je prethodno dostavio bilo razvidno da su pregovori o postizanju prijateljskog rješenja strogo povjerljive naravi.¹¹³

S druge strane, iako je i u predmetu *Lesnina Veletrgovina d. o. o. protiv Bivše Jugoslavenske Republike Makedonije* informacija da je u tijeku postupak za postizanje prijateljskog rješenja spora bila javno objavljena, punomoćnik podnositelja zahtjeva javno je istupio tek nakon što su stranke potpisale izjave o prijateljskom rješenju te nije otkrio pojedinosti poput iznosa predložene naknade ili radnji poduzetih tijekom tog postupka.¹¹⁴ Sud je stoga smatrao da bi bilo nerazmjerno proglasiti zahtjev nedopuštenim zbog zloupotrebe prava na podnošenje zahtjeva.¹¹⁵

e) Kontinuirano podnošenje očito neosnovanih zahtjeva

Komisija je u predmetu *M. protiv Ujedinjene Kraljevine* navela da nije njezin zadatak baviti se nizom neutemeljenih pritužbi koje stvaraju nepotreban posao, nespojiv s njezinim stvarnim funkcijama prema Konvenciji.¹¹⁶ S takvim stavom složio se i Sud. Utvrdio je da podnositelj zlorabi pravo na podnošenje zahtjeva kad opetovano podnosi zlonamjerne i očigledno neosnovane zahtjeve, slične zahtjevu koji je već prije podnio i koji je već proglašen nedopuštenim.¹¹⁷ Upravo takav zaključak Sud je donio u predmetu *Anibal Vieira & Filhos LDA protiv Portugala i Ferreira da Costa protiv Portugala*, u kojem su

¹⁰⁹ Sukladno pravilu 62. A st. 1 (c) Poslovnika Suda, takva izjava podnosi se u javnom i kontradiktornom postupku, koji je vođen odvojeno od postupka za postizanje prijateljskog rješenja spora i uz poštovanje njegove povjerljivosti.

¹¹⁰ *Eskerkhanov i drugi protiv Rusije*, op. cit. (bilj. 91), § 29.

¹¹¹ *Glavaš protiv Hrvatske* (odluka), br. 33137/14, 13. rujna 2016., §§ 19., 29., 32.–33.

¹¹² *Balenović protiv Hrvatske* (odluka), br. 28369/07, 30. rujna 2010.

¹¹³ *Ibid.*

¹¹⁴ *Lesnina Veletrgovina d. o. o. protiv Bivše Jugoslavenske Republike Makedonije* (odluka), br. 37619/04, 2. ožujka 2010.

¹¹⁵ *Ibid.*

¹¹⁶ *M. protiv Ujedinjene Kraljevine* (odluka), br. 13284/87, 15. listopada 1987.

¹¹⁷ *Anibal Vieira & Filhos LDA protiv Portugala i Ferreira da Costa protiv Portugala* (odluka), br. 980/12 i 28385/12, 13. studenoga 2012., § 17.

podnositelji podnijeli nove zahtjeve Sudu iako su već prije o istoj stvari postigli prijateljsko rješenje spora s tuženom državom.¹¹⁸ Sud je proglasio nedopuštenim i zahtjev u predmetu *Ferreira Alves protiv Portugala*, u kojem je podnositelj u dvama odvojenima zahtjevima prigovarao prekomjernoj duljini istog stegovnog postupka propustivši pritom obavijestiti Sud da je prvotno podneseni zahtjev brisan s liste slučajeva.¹¹⁹

Nadalje, u predmetu *Zambrano protiv Francuske* podnositelj zahtjeva, protivnik uvođenja COVID propusnica u Francuskoj, pozvao je posjetitelje svoje mrežne stranice „nopass.fr” da mu se pridruže u podnošenju zajedničkog zahtjeva Sudu.¹²⁰ Njegov poziv rezultirao je podnošenjem oko 18 000 zahtjeva s isključivim ciljem uzrokovanja zagušenja, preopterećenja i zaostataka u radu Suda.¹²¹ Imajući u vidu ciljeve kojima je podnositelj zahtjeva otvoreno težio, Sud je utvrdio da je njegovo ponašanje bilo očito suprotno svrsi prava na pojedinačni zahtjev, stoga je njegov zahtjev odbacio.¹²²

f) Predmeti s političkim konotacijama

O zlouporabi prava na podnošenje zahtjeva bit će riječ i ako podnositelj neopravdano naglašava politički aspekt predmeta¹²³ ili ako, vođen političkim interesima, u medijskim istupima pokazuje neodgovoran i neozbiljan odnos prema postupcima koji su u tijeku pred Sudom.¹²⁴ I zahtjev motiviran željom za publicitetom ili propagandom može predstavljati zlouporabu prava na podnošenje zahtjeva, ali samo ako nije potkrijepljen dokazima ili se ne odnosi na pitanja koja spadaju u domašaj Konvencije.¹²⁵

U predmetu *Gruzijska laburistička stranka protiv Gruzije* Sud je utvrdio da su neke od javnih izjava g. Natelashvilija, predsjednika stranke podnositeljice zahtjeva, predstavljale namjerno izrečene neistinite izjave o činjenicama, očito motivirane političkim razlozima.¹²⁶ Nadalje je utvrdio da su izjave koje je imenovani dao u medijima upozoravale na neodgovoran i neozbiljan odnos prema Sudu i zahtjevu koji je podnijela njegova stranka.¹²⁷ No s obzirom na to da se g. Natelashvili naknadno ispričao zbog svojih izjava i suzdržao od daljnjeg korištenja neprimjerena izričaja, Sud je odbio prigovor tužene države da zahtjev stranke podnositeljice proglasi nedopuštenim.¹²⁸

¹¹⁸ *Ibid.*

¹¹⁹ *Ferreira Alves protiv Portugala* (odluka), br. 60419/09, 28. siječnja 2014., §§ 14., 17.

¹²⁰ *Zambrano protiv Francuske* (odluka), br. 41994/21, 21. rujna 2021., § 35.

¹²¹ *Ibid.* §§ 20., 36.

¹²² *Ibid.* §§ 38., 49.

¹²³ Van Dijk P., Van Hoof G.J.H., *Theory and Practice of the European Convention on Human Rights*, Kluwer Law International, The Hague, 1998, str. 110.

¹²⁴ *Miroļubovs i drugi protiv Latvije*, *op. cit.* (bilj. 28), § 65.

¹²⁵ *Buscarini i drugi protiv San Marina* (odluka), br. 24645/94, 7. travnja 1997.

¹²⁶ *Gruzijska laburistička stranka protiv Gruzije* (odluka), br. 9103/04, 22. svibnja 2007.

¹²⁷ *Ibid.*

¹²⁸ *Ibid.*

g) Neodgovorno i neprofesionalno ponašanje punomoćnika podnositelja zahtjeva

Do zlouporabe prava na podnošenje zahtjeva može doći i zbog ponašanja podnositeljeva punomoćnika. Sud je u više navrata istaknuo da odvjetnici moraju pokazati visok stupanj profesionalnosti, surađivati sa Sudom i izbjegavati podnošenje neosnovanih zahtjeva,¹²⁹ inače će se njihov ugled pred Sudom srozati, a u slučaju sustavnih zlouporaba mogu biti isključeni iz postupka prema Pravilu 36. stavku 4. (b)¹³⁰ i Pravilu 44. D¹³¹ Poslovnika Suda.¹³²

U predmetu *Martins Alves protiv Portugala* punomoćnik podnositeljice propustio je obavijestiti Sud da je podnositeljica supruga podnositelja u čije je ime već prije podnio zahtjev te da se predmet odnosi na isti postupak pred domaćim tijelima kao i zahtjev njezina supruga.¹³³ Navedeni je punomoćnik na isti način postupio i pri zastupanju podnositeljice u predmetu *Costa protiv Portugala*.¹³⁴ U oba predmetima Sud je ocijenio da je ponašanje punomoćnika podnositeljica u suprotnosti sa svrhom prava na podnošenje zahtjeva navodeći da ne vidi opravdan razlog zbog kojeg zahtjevi supružnika nisu podneseni zajedno, posebno s obzirom na to da su zajednički sudjelovali u postupku pred domaćim tijelima i da su imali istog punomoćnika.¹³⁵

Odluku o nedopuštenosti zahtjeva Sud je donio i u predmetu *De Cristofaro i drugi protiv Italije* utvrdivši da podnositeljev punomoćnik, unatoč ranijem upozorenju, nije pri podnošenju zahtjeva upozorio na postojanje prethodno podnesenih zahtjeva koji su se odnosili na isti postupak pred domaćim tijelima i koje je podnio u ime istih podnositelja kršeći time obvezu suradnje iz čl. 44. A¹³⁶ Poslovnika Suda.¹³⁷

Nadalje, Sud je ocijenio da je zlouporabu prava na podnošenje zahtjeva predstavljalo i ponašanje odvjetnika Petrovića, koji je, nakon zabrane zastupanja stranaka, s isključivim

¹²⁹ *De Cristofaro i drugi protiv Italije* (odluka), br. 30464/07 i dr., 10. srpnja 2012., § 56., *Bekauri protiv Gruzije*, op. cit. (bilj. 66), § 24.

¹³⁰ Čl. 36. st. 4. (b) Poslovnika Suda glasi: „U iznimnim okolnostima i u svakom stadiju postupka predsjednik vijeća može, kad smatra da okolnosti ili postupanje odvjetnika ili druge osobe imenovane prema prethodnoj točki to zahtijevaju, odrediti da taj odvjetnik ili ta osoba više ne može zastupati ili pomagati podnositelju zahtjeva i da podnositelj zahtjeva treba tražiti drugog zastupnika.”

¹³¹ Čl. 44. D Poslovnika Suda glasi: „Predsjednik vijeća može isključiti iz postupka zastupnika stranke koji u podnescima iznosi uvredljive, neozbiljne, neugodne, obmanjujuće ili preopširne navode, odbiti prihvatiti podneske, u cijelosti ili djelomično, ili dati bilo koji drugi nalog koji smatra prikladnim, ne dovodeći time u pitanje čl. 35. st. 3. Konvencije.”

¹³² *De Cristofaro i drugi protiv Italije*, op. cit. (bilj. 129), § 46.; *Bekauri protiv Gruzije*, op. cit. (bilj. 66), § 24.

¹³³ *Martins Alves protiv Portugala* (odluka), br. 56297/11, 21. siječnja 2014., § 13.

¹³⁴ *Costa protiv Portugala* (odluka), br. 3230/14, 26. rujna 2017., §§ 25.–26.

¹³⁵ *Martins Alves protiv Portugala*, op. cit. (bilj. 133), § 14., 17. *Ibid.*, §§ 27., 30.

¹³⁶ Pravilom 44. A Poslovnika Suda propisano je da su stranke dužne u potpunosti surađivati u provođenju postupka te posebice poduzimati mjere koje su u njihovoj moći i koje Sud smatra neophodnima za pravilno vođenje postupka. Ta obveza odnosi se i na ugovorne stranke koje nisu stranke u postupku ako je takva suradnja neophodna.

¹³⁷ *De Cristofaro i drugi protiv Italije*, op. cit. (bilj. 129), §§ 51.–55.

ciljem zaobilaženja te odluke Suda, u svoje osobno ime podnio 11 zahtjeva u kojima je upozorio na događaje i postupke s kojima nema nikakve veze.¹³⁸

Odluku da trajno zabrani zastupanje ili pružanje bilo kakve pomoći podnositeljima zahtjeva Sud je donio i u odnosu na ukrajinsku odvjetnicu Tselovalnichenko budući da je utvrdio kako je zahtjeve podnosila u ime preminulih osoba i da je dostavljala krivotvorenu dokumentaciju.¹³⁹

3. NOVIJI TRENDOWI RAZVOJA PRAKSE EUROPSKOG SUDA ZA LJUDSKA PRAVA

Komisija je zbog zlouporabe prava na podnošenje zahtjeva odbacivala zahtjeve koji su podneseni isključivo da bi se izbjegle obveze prema domaćem pravu ili posljedice osude.¹⁴⁰ Jedan od takvih zahtjeva bio je i zahtjev gđe Koch, supruge bivšeg zapovjednika koncentracijskog logora Buchenwald, koja je bila osuđena zbog počinjenja najtežih kaznenih djela i koja je u svojem zahtjevu iznijela veći broj prigovora koji nisu imali utemeljenje u Konvenciji.¹⁴¹ Komisija je utvrdila da je jedini cilj njezina zahtjeva bilo izbjeci posljedice osude, stoga ga je odbacila.¹⁴²

Osim cilja koji se želi postići podnošenjem zahtjeva, i podnositeljevo ponašanje tijekom postupka pred domaćim tijelima i pred Komisijom predstavljalo je razlog za proglašenje zahtjeva nedopuštenim zbog zlouporabe. U predmetu *X. protiv Irske* Komisija je utvrdila da je ponašanje podnositelja, koji je prigovarao duljini i zakonitosti postupka izručenja koji je sam prouzrokovao time što je prekršio uvjete jamstva i pobjegao, predstavljalo zlouporabu prava na podnošenje zahtjeva.¹⁴³ Sud je, međutim, odstupio od navedenog stava Komisije te je u predmetima *Van der Tang protiv Španjolske*,¹⁴⁴ *Averill protiv Ujedinjene Kraljevine*¹⁴⁵ i *Stapleton protiv Irske*¹⁴⁶ zaključio da podnositeljev bijeg ne prevenira donošenje meritorne odluke o eventualnoj povredi podnositeljevih konvencijskih prava, koja je, prema njihovim navodima, prethodila bijegu.¹⁴⁷

Nadalje, Sud je u nekoliko predmeta koji su se odnosili na simboličnu svotu novca zaključio da su podnositelji zlorabili svoje pravo na podnošenje zahtjeva odvrćajući taj sud, koji je preopterećen neriješenim predmetima, od bavljenja ozbiljnim pitanjima

¹³⁸ *Petrović protiv Srbije* (odluka), br. 56551/11 i 10 dr., 18. listopada 2011.

¹³⁹ Vidi odluku Suda da ukrajinskoj odvjetnici trajno zabrani zastupanje stranaka dostupnu na poveznici: [http://hudoc.echr.coe.int/eng-press#{%22itemid%22:\[%22003-6278929-8183064%22\]}](http://hudoc.echr.coe.int/eng-press#{%22itemid%22:[%22003-6278929-8183064%22]}) (20. 5. 2024.).

¹⁴⁰ Zwart, T., *The Admissibility of Human Rights Petitions, The Case Law of the European Commission of Human Rights and the Human Rights Committee*, Martinus Nijhoff Publishers, International Studies in Human Rights, Dordrecht, 1994, str. 156.

¹⁴¹ Van Dijk, P., Van Hoof, G. J. H., 1998, *op. cit.* (bilj. 123); *Ilse Koch protiv Njemačke* (odluka), br. 1270/61, 8. ožujka 1962.

¹⁴² *Ibid.*, str. 111.

¹⁴³ *Ibid.*, *X. protiv Irske* (odluka), br. 9742/82, 2. ožujka 1983.

¹⁴⁴ *Van der Tang protiv Španjolske*, br. 19382/92, 13. srpnja 1995., § 53.

¹⁴⁵ *Averill protiv Ujedinjene Kraljevine* (odluka), br. 36408/97, 6. srpnja 1999.

¹⁴⁶ *Stapleton protiv Irske* (odluka), br. 56588/07, 4. svibnja 2010., § 24.

¹⁴⁷ Harris, D. J., O'Boyle, M., Bates, E. P., Buckley, C. M., 2018, *op. cit.* (bilj. 5), str. 77.

zaštite ljudskih prava. Tako je u predmetu *Bock protiv Njemačke* podnositelj prigovorio nepostojanju djelotvorna pravnog lijeka i prekomjernoj duljini trajanja postupka koji je pokrenuo radi naknade iznosa od 7,99 eura.¹⁴⁸ U predmetu *Dudek protiv Njemačke*¹⁴⁹ podnositelj je također upozorio na prekomjerno trajanje postupka koji je vodio protiv Udruge stomatologa zbog novčanih iznosa od 71 do 313 eura.¹⁵⁰ Nadalje, u predmetu *Vasylenko protiv Ukrajine*¹⁵¹ podnositelj je prigovorio povredi prava na pošteno suđenje jer je zbog počinjena prometnog prekršaja u odsutnosti osuđen na novčanu kaznu od oko 3 eura.¹⁵²

No da Sud danas odlučuje o gore navedenim zahtjevima, razmatrao bi ih uz pozivanje na drugi kriterij dopuštenosti. Naime, 1. lipnja 2010. na snagu je stupio Protokol br. 14 uz Konvenciju, kojim je uveden novi kriterij dopuštenosti zahtjeva – značajna šteta. U čl. 35. st. 3. (b) Konvencije tako je propisano da će Sud proglasiti nedopuštenim svaki pojedinačni zahtjev podnesen na temelju čl. 34. Konvencije ako smatra da podnositelj nije pretrpio značajnu štetu, osim ako interesi poštovanja ljudskih prava zajamčenih Konvencijom i dodatnim protokolima ne traže ispitivanje osnovanosti zahtjeva te pod uvjetom da se na toj osnovi ne odbaci nijedan slučaj koji nije propisno razmotren pred domaćim sudom. Naknadno je u čl. 5. Protokola br. 15 uz Konvenciju¹⁵³ izbrisan uvjet da slučaj mora biti propisno razmotren pred domaćim sudom.

4. ZAKLJUČAK

Velik broj zahtjeva podnesenih Sudu odbaci se zbog neispunjavanja formalnih uvjeta propisanih čl. 35. Konvencije. Da bi zahtjev bio proglašen dopuštenim, ne smije, *inter alia*, predstavljati zloupotrebu prava na podnošenje zahtjeva. Iako Konvencijom nije propisano što točno označava takvu zloupotrebu, kroz sudsku praksu iskristaliziralo se nekoliko kategorija predmeta u kojima je Sud odbacivao zahtjeve pozivom na predmetni kriterij dopuštenosti. Provedenim istraživanjem ostvaren je njegov cilj i utvrđeno je da se, sukladno stavu Suda, zloupotreba prava na podnošenje zahtjeva sastoji u svjesnom utemeljenju zahtjeva na netočnim činjenicama, namjernom prikrivanju važnih informacija i dokumenata, korištenju neprimjerenog izričaja u komunikaciji sa Sudom, namjernom kršenju obveze čuvanja povjerljivosti postupka za postizanje prijateljskog rješenja spora, kontinuiranom podnošenju očito neosnovanih zahtjeva, sličnih prethodno

¹⁴⁸ *Bock protiv Njemačke* (odluka), br. 22051/07, 19. siječnja 2010.

¹⁴⁹ *Dudek protiv Njemačke* (odluka), br. 12977/09 i dr., 23. studenoga 2010.

¹⁵⁰ Zahtjevi se nisu mogli odbaciti na temelju novog kriterija dopuštenosti – značajne štete – zato što zbog nedostatka učinkovitog domaćeg pravnog sredstva protiv prekomjerne duljine trajanja parničnog postupka prema njemačkom pravu slučaj nije bio „propisno razmotren pred domaćim sudom”.

¹⁵¹ *Vasylenko protiv Ukrajine* (odluka), br. 25129/03, 18. listopada 2011.

¹⁵² U čl. 20. Protokola br. 14 uz Konvenciju propisano je da se taj kriterij dopuštenosti ne primjenjuje na zahtjeve koji su proglašeni dopuštenima prije njegova stupanja na snagu 1. lipnja 2010. Stoga je u konkretnu slučaju Sud bio onemogućen ispitati primjenjivost navedena kriterija dopuštenosti jer je zahtjev podnositelja proglašen dopuštenim 24. ožujka 2009.

¹⁵³ Protokol br. 15 uz Konvenciju stupio je na snagu 1. kolovoza 2021.

podnesenu i odbačenu zahtjevu ili neopravdanom naglašavanju političkog aspekta predmeta.

Sud je u više navrata naglasio da će zahtjev proglasiti nedopuštenim zbog zlouporabe prava na njegovo podnošenje samo u iznimnim situacijama. Iz njegove sudske prakse jasno je da se uistinu rijetko pri odbačaju zahtjeva poziva na taj kriterij dopuštenosti. Štoviše, u novije vrijeme Sud je odstupio od nekih prethodno zauzetih stavova Komisije, a nakon stupanja na snagu Protokola br. 14 uz Konvenciju i uvođenja novog kriterija dopuštenosti, značajne štete, još se više smanjio broj odluka o nedopuštenosti zahtjeva zbog zlouporabe prava na podnošenje zahtjeva.

S obzirom na to da je Konvencija „živi instrument”,¹⁵⁴ nije nerealno očekivati da će Sud u budućnosti još rjeđe pribjegavati korištenju tog kriterija dopuštenosti. Naime, umjesto da očito neosnovane zahtjeve, slične već prije podnesenom i odbačenom zahtjevu, proglasi nedopuštenim zbog zlouporabe prava na podnošenje zahtjeva, Sud može na temelju čl. 35. st. 2. (b) Konvencije odlučiti da neće razmatrati takve zahtjeve jer su u osnovi isti kao neki drugi predmet koje je već ispitivao i ne sadrže nikakve nove relevantne činjenice.

Nadalje, u situacijama kad podnositelji propuste obavijestiti Sud o važnim informacijama koje se odnose na samu bit predmeta i time postupe u suprotnosti s pravilom 44. C st. 1. Poslovnika Suda, Sud može, kao u predmetu *Belošević protiv Hrvatske*,¹⁵⁵ zaključiti da više nije opravdano nastaviti s daljnjim ispitivanjem zahtjeva te ga izbrisati s liste slučajeva u skladu s čl. 37. st. 1. toč. (c) Konvencije ne donoseći odluku o zlouporabi prava na podnošenje zahtjeva.

Što se tiče predmeta protiv Republike Hrvatske, iako se znatan broj zahtjeva proglasi nedopuštenim bez donošenja odluke o meritumu (Sud je tijekom 2023. proglasio nedopuštenim ili brisao s liste slučajeva 705 zahtjeva, a meritorno je presudio o 46 zahtjeva), iz dosadašnje prakse Suda razvidno je da je tek u nekoliko predmeta ispitan prigovor zlouporabe prava na podnošenje zahtjeva te da je zahtjev u samo jednom predmetu odbačen pozivom na taj kriterij dopuštenosti. Iz navedenog je moguće zaključiti da se podnositelji u hrvatskim predmetima i njihovi punomoćnici pridržavaju procesnih pravila Suda i profesionalne etike.

¹⁵⁴ *Tyrer protiv Ujedinjene Kraljevine*, br. 5856/72, 25. travnja 1978., § 31.

¹⁵⁵ *Belošević protiv Hrvatske* (odluka), br. 57242/13, 3. prosinca 2019., §§ 51.–55.

ABUSE OF THE RIGHT OF APPLICATION BEFORE THE EUROPEAN COURT OF HUMAN RIGHTS

In this paper, the author analysed abuse of the right of application as one of the reasons on the basis of which the European Court of Human Rights can make a decision on the inadmissibility of an application. Although the European Convention for the Protection of Human Rights and Fundamental Freedoms does not provide a definition of abuse of the right of application, it is obvious from the well-established case-law that there are several categories of cases in which the European Court of Human Rights may declare the application inadmissible due to the abuse in question. These are cases in which the applicants presented incorrect facts or concealed important information with the aim of deceiving the court; the cases in which the applicants used inappropriate language; violated the principles of confidentiality of friendly-settlement proceedings or continuously submitted manifestly ill-founded applications that are similar to the application they had previously lodged and which had already been declared inadmissible as well as the cases in which the applicants unjustifiably emphasized the political aspect of the case. For the purpose of writing this paper, the author studied domestic and international literature and searched the online database of the European Court of Human Rights – HUDOC. When explaining each of the above-mentioned categories of cases, the author cited case-law of the European Court of Human Rights, including cases against the Republic of Croatia. The author also presented deviations from the originally adopted decisions on this issue and indicated a possible further direction of the case-law development.

Keywords: abuse of the right of application, admissibility of the application, human rights, European Court of Human Rights, European Convention for the Protection of Human Rights and Fundamental Freedoms

Iva Lukin, mag. iur., LL. M., postgraduate doctoral student in criminal law sciences at the University of Zagreb, Faculty of Law